

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen 2016-01-22 Besvaras senast 2016-02-05

Till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:324 Hotande inbördeskrig i Turkiet

I skuggan av flyktinguppgörelsen med EU blundar Sverige och EU för den ytterst oroande utvecklingen i Turkiet. Samtidigt som Turkiet förmåtts att som Natomedlem motvilligt upplåta baser åt USA för att bekämpa IS/Daish så har den turkiska säkerhetstjänsten låtit jihadisterna som till exempel IS/Daish att passera genom landet på väg till krigsskådeplatser i Syrien.

När journalisten Can Dudar på dagstidningen Cumhuriyet och Erdem Gul, tidningschef, avslöjade att den turkiska säkerhetstjänsten försökt smugla vapen och ammunition till IS/Daish blev de arresterade. Dudar skriver den 18 januari en artikel för DN från fängelset. De är inte de enda journalisterna som fängslats för att ha publicerat regeringskritiskt material. I dag sitter många journalister i fängelse i Turkiet. Över 1 200 akademiker och professorer från över 100 universitet i Turkiet har skrivit ett upprop och fördömt Erdogans krigsföring mot kurderna. Samtliga anklagas av Erdogan för stöd till ”terrorister”.

När HDP-partiets två ledare i Turkiets parlament ger uttryck för sin åsikt att kurderna bör få visst självstyre i de kurdiska delarna av landet anklagas han av president Erdogan för landsförräderi och ”lagbrott”. Erdogan kräver också att HDP:s ledare ska berövas sin parlamentariska immunitet. Vid flera tillfällen under det gångna året har HDP:s kontor och partilokaler utsatts för omfattande angrepp. Myndigheterna har därvid visat ett lamt intresse för att skydda HDP. Denna utveckling är en följd av president Erdogans strävan att göra sig till president med utvidgade maktbefogenheter – till så kallad exekutiv president.

Under 2015 ägde förhandlingar rum mellan PKK och regeringen. PKK hade utlyst en vapenvila och det rådde ett relativt lugn. Vid förhandlingarna var regeringen och PKK överens om en rad principer om hur man skulle gå vidare. Detta var det så kallade Dolmabahavtalet från den 28 februari. En vecka därefter skulle en övervakningskommitté utses. Detta avtal skulle ges offentlighet vid Newrozfirandet (kurdiska nyåret) i Diyarbakir den 21 mars 2015.

Under ett första möte skulle parterna under överinseende av övervakningskommittén komma överens om en officiell inledning av en fredsdiallog. PKK:s ledare, Abdullah Öcalan, skulle vända sig till partiet och begära att man samlade sig till kongress för att fatta beslut om deltagande i en

demokratisk politisk utveckling och lägga ned den väpnade kampen.

I mars förra året tilläts inte övervakningskommittén att delta som planerat. Erdogan förklarade att ”det finns ingen tabell, ingen överenskommelse, några sidor, ingen övervakningskommitté, och inget kurdiskt problem”. Fredsprocessen lades på is och fick ett blodigt slut.

HDP och dess anhängare och medlemmar attackerades före och under valdagen den 7 juni 2015. I valet i juni 2015 stärkte HDP markant sin parlamentariska ställning och fick 80 mandat i parlamentet. Efter valet arresterades och fängslades deras politiker, journalister och flera tidningar och tv-kanaler som kritiserade AKP och Erdogan blev stängda. Det politiska våldet ökade. 138 fredsdemonstranter och fackliga aktivister – de flesta medlemmar och sympatisörer av HDP – dödades i de blodiga attackerna i Diyarbakir, Surac och Ankara. Detta på grund av Erdogans planer på att ändra grundlagen i syfte att utöka sina maktbefogenheter och göra sig till exekutiv president, det vill säga i praktiken till diktator.

Erdogan inledde sin kampanj för öka sina maktbefogenheter genom att i kommande val försöka skaffa sig egen majoritet i parlamentet. När kurderna i syriska Rojava började göra kraftigt och framgångsrikt motstånd mot IS/Daish behövdes allt tänkbart stöd för att försvara sig och gå vidare i sin kamp. Turkiet förhindrade dock kurderna från gränsen mellan Turkiet och Irakiska Kurdistan att passera för att komma de syriska kurderna till hjälp. I stället startade Turkiet omfattande bombningar av PKK i Qandilbergen i Irakiska Kurdistan.

I dag har kriget återupptagits. Hittills har över 342 civila och närmare 400 PKK-gerillasoldater, turkiska soldater och poliser dödats. Den kurdiska delen av Turkiet har förvandlats till en krigszon. De turkiska myndigheterna har 54 gånger proklamerat undantagstillstånd i 18 städer, det vill säga infört ett belägringstillstånd trots att ett sådant saknar rättslig grund. Detta har påverkat 1,5 miljoner människors situation. Deras redan svåra ekonomiska, sociala och sanitära förhållanden förvärras. Tillgången till el och vatten fungerar inte. Apotek och livsmedelsbutiker tvingas stänga.

Den turkiska regeringens utmanande och turknationalistiska politik riskerar att leda till en radikaliserings som kan få mycket negativa effekter på den redan svåra och komplicerade situationen i Mellanöstern. Både radikaliserings till stöd för IS/Daish och radikaliserings till stöd för PKK kommer med stor

sannolikhet att öka, medan möjligheterna till fred minskar.

Det torde i dag vara uppenbart att situationen i Mellanöstern inte lämnar EU och Europa opåverkat. Kurderna måste få sina demokratiska och kulturella rättigheter tillgodosedda och parterna i konflikten mellan den turkiska staten och PKK måste till förhandlingsbordet.

Efter terrorattackerna den 11 september 2001 införde EU en terrorlista med en rad organisationer. Vänsterpartiet var och är kritiska mot terrorlistan. Terror ska självklart bekämpas, men det bör ske genom att de ansvariga ställs inför rätta i rättssäkra processer. Det gäller även de personer som begått övergrepp under den väpnade konflikten i Turkiet, oavsett vilken sida de stått på. Terrorlistan har tillkommit på ett rättsosäkert sätt och på politiska grunder. Terrorlistan har försvårat för Sverige och EU att vara en kraft för fred i flera konfliktområden eftersom man inte vill ha dialog med terrorlistade organisationer. Det visar sig bland annat i Turkiet, där Sveriges och EU:s möjligheter att vara pådrivande för fred har försvårats av terrorlistningen av PKK.

Mina frågor till utrikesminister Margot Wallström är:

1. Avser utrikesministern att ta initiativ till en internationell plattform för att inleda nödvändiga åtgärder mot den pågående politiska och humanitära krisen i Turkiet för att nå en fredlig och politisk lösning på kurdfrågan i Turkiet?
2. Vad avser utrikesministern att göra för att EU ska ompröva sitt system och beslut med terrorlistning utifrån de negativa erfarenheterna av terrorlistning av PKK i Turkiet?

.....

Amineh Kakabaveh (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors